

Heerlen

voorstel

gemeenteraad

Datum:
3 oktober 2022

Registratienummer:

Auteur:
Ilvy Kuijpers

Domein Maatschappij - Team
Beleid Maatschappij

Telefoonnummer:
06-28545502

Mede-auteur:

Openbaarheid:
Openbaar

Ambt. Opdrachtgever:
Domein Maatschappij -
Teamleider Beleid
Maatschappij

Portefeuillehouder:
P.M.A. van Zutphen

Parafenbesluit: Ja

Begrotingswijziging: Ja

Persbericht: Ja

Prot. Act. Info. Plicht: Nee

Onderwerp:

Inkomensondersteuning voor de kosten van energie voor huishoudens in de gemeente Heerlen met een inkomensgrens tot 130% van de bijstandsnorm

Voorstel:

De raad voor te stellen:

1. a. Een bedrag van 2 miljoen euro beschikbaar te stellen ten behoeve van;
 - het uitkeren van een energietoeslag ter hoogte van € 800 voor huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm;
 - het ophogen van de inkomensgrens tot 130% van de bijstandsnorm voor het aanvragen van individuele bijzondere bijstand voor energiekosten.
1. b. Dit bedrag te dekken uit de algemene reserve.

Voorstel

gemeenteraad

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Heerlen,

Vergaderdatum:
19-10-2022

Onderwerp

Inkomensondersteuning voor de kosten van energie voor huishoudens in de gemeente Heerlen met een inkomensgrens tot 130% van de bijstandsnorm

Registratienummer:

Inleiding/aanleiding

Agendapunt:

Op 21 en 28 september 2022 is in de commissie Maatschappij en Welzijn en in de Raadsvergadering gesproken over maatregelen die de gemeente Heerlen kan nemen op het gebied van inkomensondersteuning voor de huishoudens die (extra) hard getroffen worden door de gestegen energiekosten. Daarbij is de wens uitgesproken om ook de inwoners die net niet voor de energietoeslag in aanmerking komen, financieel te ondersteunen. Het betreft de huishoudens met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. Een grondig plan vanuit het kabinet is zeker nodig rond het thema bestaanszekerheid maar we willen daar nadrukkelijk niet op wachten, zeker omdat de nood nu hoog is en de winter in aantocht waardoor er meer gestookt zal worden in de toch al vaak slecht geïsoleerde woningen.

Op basis van bovenstaande stellen wij u voor extra inkomensondersteuning te bieden door middel van een tweetal maatregelen, te weten € 800 uitkeren aan huishoudens met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm en de inkomensgrens van bijzondere bijstand voor de kosten van energie op te hogen naar 130% van de bijstandsnorm. Op basis van cijfers van het CBS uit 2019 (dit zijn de meest recente cijfers omdat de belastingdienst ruim twee jaar achterloopt met de aanlevering van cijfers richting CBS) zou uitgegaan moeten worden van 2.000 huishoudens in de gemeente Heerlen met een inkomen tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm. Vanuit het Rijk komt de energietoeslag voor huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm voor compensatie in aanmerking. Dat betekent dat onderhavig voorstel uit eigen financiële middelen gedekt moet worden (met uitzondering van de uitvoeringskosten die naar verwachting volledig gedekt kunnen worden vanuit de Rijksmiddelen).

U moet zich realiseren dat dit slechts pleisters zijn die geplakt worden; het is geen effectieve bestrijding van energiearmoede op de lange termijn maar voorkomt in ieder geval wel dat inwoners nog verder in de financiële problemen komen op de korte termijn.

Kader

Sociale infrastructuur

Kernthema:

Inkomensondersteuning

Bevoegdheid

Raad

Voorstel

De raad voor te stellen:

1. a. Een bedrag van 2 miljoen euro beschikbaar te stellen ten behoeve van;
 - het uitkeren van een energietoeslag ter hoogte van € 800 voor huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm;
 - het ophogen van de inkomensgrens tot 130% van de bijstandsnorm voor het aanvragen van individuele bijzondere bijstand voor energiekosten.
1. b. Dit bedrag te dekken uit de algemene reserve.

Argumenten

Inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm extra financieel ondersteunen in deze zware tijden

Iedereen heeft het zwaar nu de energiekosten zo excessief stijgen. Echter de lage inkomens zullen dit nog meer merken; de stijgende energiekosten komen hard aan bij deze groep inwoners. Ook inwoners die net uit de schulden zijn, maar hun inkomen niet op peil krijgen, blijven financieel kwetsbaar. Het gros van de maatregelen vanuit het kabinet gaat in op 1 januari 2023. Met de aankomende winter en de nu al schrijnende casussen die bij ons terecht komen, is het noodzakelijk om nu actie te ondernemen.

Vergroten bereik financiële ondersteuning voor alle huishoudens

Een deel van de Heerlenaren die te maken hebben met energiearmoede komen niet in aanmerking voor de energietoeslag of hebben hogere energiekosten dan door de energietoeslag gecompenseerd wordt. Deze groep kan individuele bijzondere bijstand aanvragen, echter wordt daarbij de inkomensgrens tot 120% van de bijstandsnorm gehanteerd. Door het tijdelijk verhogen van deze inkomensgrens tot 130% van de bijstandsnorm komt ook deze groep huishoudens voor financiële compensatie in aanmerking.

Gevolgen van energiearmoede beperken

Bij energiearmoede gaat het niet alleen om de hoge energierekening, maar ook om alle gevolgen daarvan. Zoals het effect op de lichamelijke en psychische gezondheid door onvoldoende toegang tot verwarming, verlichting en mogelijkheid tot koken. Maar het heeft ook effect op de arbeids- en studieproductiviteit, het sociale leven en op de gezondheid van kinderen op lange termijn. Zeker als de woning naast tocht en vocht ook nog hardnekkige schimmels herbergt. Voeg daar nog geldstress en schulden aan toe, en de gezondheid van deze huishoudens staat zwaar onder druk.

Voorkomen dat inwoners uit huis worden geplaatst door oplopende schulden

Via vroegsignalering staan we al in contact met de vaste lasten partners zodat er zicht is op betaalachterstanden van inwoners. Door ook de groep huishoudens met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm te compenseren zal extra worden ingezet op het voorkomen van uithuiszettingen.

Verskil in tegemoetkoming tussen rechthebbenden en net-niet rechthebbenden verkleinen

De verhoging van het richtbedrag van de energietoeslag van oorspronkelijk € 800 naar € 1.300 maakt het verschil in tegemoetkoming tussen rechthebbenden en net-niet-rechthebbenden groot. Deze net-niet-rechthebbenden kunnen echter in vergelijkbare mate te maken hebben met energiearmoede. Voor deze groep zal de financiële druk verlaagd worden door de eenmalige energietoeslag van €800. Gekozen is voor dit bedrag omdat er dekking is uit eigen middelen om dit bedrag voor het genoemde aantal huishoudens uit te keren.

Tegenargumenten en risico's

Meer huishoudens hebben recht dan oorspronkelijk geschat en/of vooraf is niet in te schatten hoe groot de hulpvraag zal zijn (financieel risico)

Indien blijkt dat meer dan 2.000 huishoudens een inkomen hebben tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm zullen de kosten hoger uitvallen. Daarnaast zien we steeds meer schrijnende casussen die individuele bijzondere bijstand aanvragen waarbij het termijnbedrag voor de energiekosten ontzettend hoog is. Het is op voorhand niet in te schatten hoeveel individuele bijzondere bijstand verstrekt gaat worden. Ook is met de beoordeling van aanvragen bijzondere bijstand energiekosten meer tijd gemoeid dan een gemiddelde aanvraag bijzondere bijstand. De verwachting is dat de compensatie door het Rijk toereikend zal zijn voor de uitvoeringskosten maar dat hangt ook af van de hoeveelheid aanvragen en complexiteit van de aanvragen die ingediend gaan worden.

Doorwerking ophoging inkomensgrens naar hogere inkomensgroepen (financieel risico)

Onder de huidige beleidsregel bijzondere bijstand wordt er geen draagkracht aanwezig geacht bij een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Bij onderhavig voorstel wordt er geen draagkracht aanwezig geacht bij een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. De draagkrachtberekening wordt hierdoor voor iemand met een hoger inkomen, bijvoorbeeld 140% van de bijstandsnorm, lager. Er wordt immers enkel rekening gehouden met het inkomen vanaf 130% van de bijstandsnorm (en niet vanaf 120%). Hierdoor kan er recht op bijzondere bijstand ontstaan voor inkomensgroepen die voorheen geen recht hadden. De kosten voor verstrekking bijzondere bijstand kunnen daardoor hoger uitvallen.

Uitvoeringscapaciteit blijkt te laag (organisatorisch risico)

Na de coronacrisis, de leefgeldregeling voor Oekraïense vluchtelingen en nu de energiearmoede ligt er een enorme druk op onze uitvoering. Niet alleen moet er extra capaciteit worden ingezet, het blijkt in de praktijk ook lastig om de juiste mensen te vinden hiervoor. Bovendien kunnen aanvragen individuele bijzondere bijstand complex zijn waardoor er meer tijd aan een aanvraag besteed moet worden.

Het hanteren van verschillende draagkrachtpercentages voor specifieke kosten is niet gebruikelijk (juridisch risico)

Het streven is om hetzelfde draagkrachtpercentage te hanteren voor de verschillende financiële regelingen die er binnen onze gemeente zijn. De vraag in dezen is wat het gerechtvaardigd belang is om voor bepaalde kosten, in dit geval energiekosten, een hoger draagkrachtpercentage te vragen anders dan sturing van financiën. Het is op voorhand niet aan te geven hoe de rechter hierover zou kunnen oordelen. Let wel; uit een tekst van een (niet gepubliceerde) uitspraak blijkt expliciet dat het bestuursorgaan op basis van artikel 35 van de Participatiewet de draagkracht afwijkend mag vaststellen naar gelang de

aard van de kosten. Op basis daarvan zou gesteld kunnen worden dat, gelet op deze vrijheid van de wetgever aan het bestuursorgaan, de rechter hier alleen marginaal ofwel terughoudend kan toetsen.

Kosten en dekking

Kosten

Het uitkeren van een energietoeslag ter hoogte van € 800 voor huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm: € 1.600.000 exclusief uitvoeringskosten.

Het ophogen van de inkomensgrens tot 130% van de bijstandsnorm voor het aanvragen van individuele bijzondere bijstand voor energiekosten: kosten nauwelijks in te schatten maar op basis van dekking wordt uitgegaan van: € 400.000 exclusief uitvoeringskosten. Dit is onder andere afhankelijk van hoeveelheid aanvragen, hoogte individuele energiekosten, hoogte individueel verbruik, individuele omstandigheden, gemiddelde beoordelingstijd.

In totaal kosten voorstel: € 2.000.000.

Dekking

We stellen voor het Voorstel 'Financiële inkomensondersteuning voor de kosten van energie voor huishoudens in de gemeente Heerlen met een inkomensgrens tot 130% van de bijstandsnorm' voor een bedrag van € 2.000.000 af te dekken uit de algemene reserve, en daarmee te sturen op een positief rekeningresultaat 2022.

Algemene Reserve

Beginstand	€ 3.973.000
Mutaties tot voorstel	€ 4.285.000
Verplichtingen	€ -
Saldo	€ 8.258.000
Voorstel	-/- € 2.000.000
Eindsaldo	€ 6.258.000
Reserveringen	€ -

Communicatie

Uitgaande van een huidig bereik van 90% (en dit percentage zal nog verder stijgen) voor de uitbetaling van de energietoeslag aan huishoudens met een inkomen tot 120%, kan geconcludeerd worden dat de reeds eerder ingezette communicatie het juiste effect heeft gesorteerd. Daar wordt op voortgeborduurd op het moment dat besluitvorming plaatsvindt voor wat betreft de in te zetten optie. Inwoners die een afwijzing op de aanvraag eenmalige energietoeslag hebben ontvangen op basis van inkomen worden opnieuw beoordeeld en ontvangen een persoonlijke brief. Deze groep hoeft niet opnieuw aan te vragen. Communicatie zal ook daar op gericht zijn om te voorkomen dat er onnodig veel nieuwe aanvragen worden ingediend. Daarnaast zal ingezet worden op de volgende communicatiemiddelen;

- Bericht op onze website, social media en de digitale nieuwsbrief;
- Drukken flyers en posters die verspreid worden in de gemeentelijke gebouwen en buurtpunten in de wijk. Aandacht hierbij voor laaggeletterdheid dus deze flyers en posters worden hieraan getoetst. De flyers en posters zullen tevens aangeleverd

worden bij maatschappelijke (keten)partners (Heerlen Stand-By, Voorzieningenwijzer etc).

- o Live informatiebijeenkomsten voor specifieke doelgroepen.
- o Publicatie in de stadskrant.
- o Publicatie in Plussen en Minnen eerstvolgende editie.

Evaluatie

Via de Update Sociaal Domein zal in januari/februari 2023 informatie worden verstrekt over daadwerkelijke aantallen van enerzijds de energietoeslag van € 800 en anderzijds de cijfers rondom de individuele aanvragen bijzondere bijstand voor energiekosten.

Planning, procedure en uitvoering

Na instemming van de Raad worden de genoemde maatregelen verwerkt in een tijdelijk addendum op bestaande beleidsregels. Deze beleidsregels worden door het College vastgesteld en openbaar gemaakt. Na deze besluitvorming door de Raad en het College zal actie worden uitgezet op het gebied van communicatie en een werkinstructie voorgelegd worden aan de uitvoering zodat zo spoedig mogelijk tot uitvoer van deze extra maatregelen kan worden overgegaan.

Bijlagen

1: uitwerking gestelde vragen commissie MW d.d. 19 september 2022 en Raadsvergadering d.d. 28 september 2022.

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris a.i.,
L. Schouterden

De burgemeester,
R. Wever

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. registratienummer;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever